

LA BANDERA REGIONAL

SETMANARI TRADICIONALISTA

ADMINISTRACIÓ:

Carrer d'Aragó, 252, pral. 2.na

Despatx: de 10 á 12 y de 3 á 6

SUSCRIPCIÓ:

Un any. . . 6 Ptas. — Mitj any. . . 3 Ptas.

Número solt, 10 céntims

Tip. Lit. Fiol y C.ª - Passatge S. Joseph

EL "CANDIDATO NACIONAL"

—«El que no vote á este tio,
ni es español ni es decente».

Y jo dich: «Aquell que'l voti
es un burro... mayormente».

CRÓNICA

Moret, Lerroux y C.^a

Déyem en la darrera crónica, ocupant-nos del discurs den Moret á Saragossa, que havíam de parlarne encara que fós no més pera correspondrer á la *galanteria* del quefe dels lliberals, que va recordarse molt de nosaltres.

En efecte, en Moret va ocupar-se dels aplechs carlins, de aquesta espléndida manifestació de la vitalitat y la força de la Comunió Tradicionalista, la més gran indubtablement de les que, en el terreny de la propaganda, registra la historia del partit carlí.

Y donats eis tóns del seu discurs, ja's pot suposar la que va dirne: Que á n'aqueixos aplechs del obscurantisme, que son una amenssa de la reacció, era precis contestarhi ab aplechs de la llibertat.

No's va descuidar tampoch en Moret d'atribuir l'éxit y la importancia de aquells aplechs á la Solidaritat.

Y és que'l discurs den Moret tant buyt de afirmacions y mancat de programes, com plé de negacions y de expressions d'odi, va tenir dues notes, no ja culminants sinó úniques: l'*anticlericalisme* (en el sentit qu'ells donen á n'aquesta paraula) y l'*anticatalanisme*.

Pro lo curiós del cas és, que aquestes dues notes cantaven tant el unison en el parlament del famós home panell, que pot dirse sense exagerar que en el curs de la disertació van anar sempre confoses en una sola veu.

Y aixís, parlant de la Solidaritat y del problema catalá, sortía tot seguit l'anatema fulminant contra la reacció y l'obscurantisme y tocava el rebre á les sacersties y als convents.

Y parlant de la qüestió religiosa y dels nostres aplechs *reaccionaris*, perillosos y amenssadors pera la causa de la llibertat, ja venía al moment la imprecació furiosa contra la Solidaritat y contra l'autonomisme.

Sectari y anticatalá, tot d'una pessa, va resultar el discurs den Moret, que diuen que ha de ser el programa del bloch de les esquerres; pro tant confosos varen anar sempre abdós conceptes, que tant aviat semblava que s'atribuís al esperit conservador y á la influencia del clericalisme y de la dreita la qüestió catalana, com se feya responsable á la Solidaritat y al catalanisme de la *revifalla de la reacció* y de les *provocacions* dels carlins.

En Lerroux y en Moret están, donchs, completament de acort al judicar la qüestió catalana, y aixó és cosa digna d'ésser tinguda en compte pera estar previnguts de lo que pot passar el día que en Moret governi.

LA BANDERA REGIONAL

El futur President del Concell de ministres creu que son provocacions á la llibertat els nostres aplechs, y está de acort ab les Kábiles de Mataró que volien pëndrens la bandera; com estigué de acort desde el poder ab les Kábiles barcelonines que'ns escometien traidorament, á la sortida de les Arenes.

En Moret, disposat á fer camí, ab el seu *conato* de bloch, ofereix el brás á n'en Lerroux pera que l'acompanyi ab la seva Kábila.

¡Magnífica Solidaritat la dels enemichs de Catalunya!

Quín honor pera nosaltres, el que tota aquesta gent siguin també irreconciliables enemichs nostres!

Ab satisfacció y ab orgull el consigném el fet de que en Moret, pera llensar una maledicció contra la Solidaritat y un insult contra Catalunya, ens hagués de maleír y de insultar á nosaltres..

Y ab la mateixa satisfacció y ab el mateix orgull veyém correr á abressarse, pera confondres en una miserable aspiració comú, els primats del Bloch en projecte ab el seu seguici de afamats de cartera ó de destí y als pinxos de Mataró y de les Arenes, que son ahora els *héroes* de Hostafranchs...

Dos programes de regeneració y una sola gloria verdadera pera el partit antissolidari.

Tot aixó ens senyala clarament quín és el nostre lloch de honor y quína ha de ser la nostra actitud en les actuals circumstancies.

A la gent sectaria y anticatalana del bloch els exaspera la nostra presencia dintre de la Solidaritat: senyal evident que'ns convé estarhi dintre.

Y no cal dir que si'ls exaspera és perque la temen.

Saben que devant dels seus projectes en la qüestió religiosa han de trovarhi, com hi han trovat sempre, al partit carlí que'ls hi barra el pas, y ara's veuen que devant dels seus plans indignes contra Catalunya—que podrian molt ben consistir, pel camí que's va, en donar carta blanca á n'en Lerroux el día que manessin—ensopegaran ab aquella mateixa penya inconmovible, al costat de la qual és el bloch en projecte un bolado de dos cinch céntims. Pro no hi há més remey, *paciencia y barajar*.

En Moret se declara sectari y anticatalá y ens amenssa (iquina por!) ab els seus aplechs de la llibertat.

Si porta endevant els seus plans el día que sigui poder, ens trovará al devant seu en tots dos conceptes. Com á católics y com á autonomistes.

Y ab aquesta contra, ja no li sortirá tant á compte á n'en Moret la seva aliança ab la pinxeria lerrouxista.

Ho repetím. Ens plau que en Moret y la gent del bloch, en perfecte acort ab en Lerroux, á qui patrocinen com á *Candidato Nacional*, confonguin en un mateix

odi y en una mateixa amenssa als carlins y á Catalunya.

Nosaltres, sense preocuparnos dels anunciats *aplechs de la llibertat* ni de les amenaces dels matons de ofici, que prén el bloch pera guardia de honor, seguirem el nostre camí.

Y sápigam en Moret que quan ell mani, com ara, com sempre, com á carlins y com á catalans sabrem portarnos.

El día 13 de aquest mes ab els nostres vots.

Un altre día... ab lo que convingui.

JORDI PICAROL

Contestació ben curta

I

Un entusiasta carlí va requerirme, fa tres setmanes, pera que dongués noticia dels meus plans.

Jo avuy vaig á contestarli ab contestació ben curta, però clara. Clara en esséncia, y perxó la dividiré en capítols. Ni clara ni fosca en detalls, perque no'ls puch donar, els uns; perque ja'ls he dat á les columnes de LA BANDERA REGIONAL, els altres.

II

¿Quín carlí no ha fet els seus? Jo també tinch els meus plans. ¿Quín carlí no'ls explica en cafés, cerveseries, converses y reunions? Jo també 'ls explico aquí ab tant dret com els explicaven uns amichs meus, en un pis de la plassa de Santa Agna... Més encara, quan me la pregunta qui me la va preguntar y de la manera que me la va preguntar, l'amable comunicant.

Peró éll perdonará que no repeteixi lo dit aquí cent cops. Ell també perdonará que no'm fiqui en detalls, que no puch dar; ni per prudencia, ni per disciplina política, ni per conveniencia meva.

III

La vida d'un partit té dos aspectes: programa y acció. El triomf d'un partit és un carro que va sobre dues rodes: el programa que sustenta y la conducta que segueix.

El programa, pera ser viable, té de ser ahora *nacional*, és á dir, tradicionalista, conservador, d'ordre; y *progressiu*, és á dir, democrátich, avensat, revolucionari. En lo permanent, nacional: en lo variable, progressiu. En un mot: *espanyol y del sigle XX*.

Aquestes dues condicions no les pot tenir més d'un partit; perque no hi pot haver dos partits ab programa únich. Y qui les té és el Programa del Partit Carlista. Si gran part del poble estés convençut d'aixó, estavem á mitj camí del triomf.

Pera ajudarhi, he fet jo lo que he pogut: en el pròxim número anunciarém un follet escrit á n'aquest fi. Als carlins toca propagarlo.

IV

La conducta á seguir és triple: la de medis que tots podem fer lliurement; la de medis en que podem intervenir, però parcament els qui no maném ni'n tenim ganes; y la de medis en els quals no puch entrar, per opinió que tingui, donada la meva calitat de pur súbdit.

V

Medis de que tots podem parlar lliurement:

a) Propaganda ordenada y científica (no desordenada y de mitin) als quatre costats de Catalunya, dirigida per la Junta Regional, exercida per una trentena de gent escullida y pagada po-

bremment (sols viatjes) pels amichs dels pobles beneficiats.

b) Colaboració activíssima dels carlins en el moviment català, atrayéntnosel, sent els nostres conspicuus els primers en la lluyta per Catalunya; sent els nostres periódichs ardidament lluytadors per la terra. No aparentment arrastrats per la Solidaritat, sinó cridant més que ningú sempre, per Catalunya y per Espanya.

c) Colaboració activíssima en el moviment democràtic obrer, defensant un veritable programa de conquestes obreres, de reivindicacions proletàries, veritablement cristianes, espanyoles y catalanes.

VI

Medis en que podém intervenir parcament els qui no maném:

a) Juntas Regionals, provincials, de districte y de poble nomenades: en sa meytat, per votació dels carlins corresponents; un quant per nomenament del Qüefe Delegat, entre ells el president (vis-president en la Regional;) y un quant per dret propi ó vocals nats.

b) Uns diaris regionals novíssims, que fossin els millors de la regió, en doctrina, en col·laboració, en notícies, en polèmiques, en anuncis, (precisament sobre aixó he llegit un article en *El Correo Español* que val un Perú), que conservés y aumentés el foc sagrat dels nostres y s'imposés al enemich per tots cantons; ab una complerta organització directiva, de redacció, de col·laboració y econòmica; tan fàcil d'organisar com segura en sos efectes.

c) Dintre del mateix partit, una política de suma (may de resta), anant acoblant gent y forces, fent servir á cadascú per lo que servís, animant á tots, atrayent als actius y treballadors per sobre dels passius y criticaires, que alguns n'hi há, per desgracia.

VII

Medis de que no puch parlar, donada la meua condició de súbdit:

Jo, soldat ras de la companyia, no puch intervenir en aixó. Pera dur á cap aquests medis de triomf, y abans pesarlos, hi han els quefes. Jo penso lo que'm sembla. Sent súbdit, penso, exposo y callo. ¡Ho fessin aixís, molts!

VIII

Suposémse una Junta Regional nombrosa, partida en tres seccions:

Autoritat suprema d'ella: el Qüefe regional.

1.ª secció: MILITAR, formada de 9 membres; *cinch* nomenats pel Qüefe Regional, diguemne de reyal ordre; *tres* pels carlins militars y *un* per dret propi. El president fora dels de nomenament reyal.

2.ª secció: POLÍTICA, formada de 9 membres; 3 de nomenament reyal; 3 pel poble y 3 per dret propi. El president, d'entre ells y nomenat per ells mateixos.

3.ª secció: COMITÉ DIRECTIU, format de 5 membres; dos vocals, que foren els dos presidents de les 2 seccions anteriors; un president, que fora el de tota la Junta Regional (Qüefe Delegat); un vis-president caixer, per dret propi; y un secretari, de nomenament popular.

La Junta, aixís, constaria de 21 membres, te'ninthi representació totes les forces: una veritable Solidaritat de casa.

Y aixís quedaven solucionats tots els plets.

IX

Aquesta Junta tindria obligacions estretes:

Que, al menys cada 15 dies, degnés reunir-se y publicar l'índex de lo que s'ha ocupat.

Que cada sis mesos fes una Memoria pública al poble sobre lo que ha fet y una Memoria secreta al R...

Que fos declarat cessant el vocal que estés dues sessions seguides sense assistirhi, á no ser que justificqués malaltia ó altra impossibilitat manifesta.

Que convoqués cada any una assemblea carlista general, y ab antelació, una conferencia privada ahont poguessin concórrer tots els Presidents de Centrés y Juntas, directórs de periódichs y tots els qu'exercissin càrrechs.

Y altra conferencia hont poguessin concórrer tots els carlins.

X

Aquestes obligacions tan estretes y de responsabilitat, exigirien medis y garanties. Y podrien posarse en mans de la Junta medis extraordinaris:

Que'l Comité Directiu orientés el gran diari moderníssim, que respondria al unánim criteri del Partit.

Una caixa de recursos extraordinaris, pagant tot soci de Centre, Junta ó Agrupació de Catalunya, 10 céntims de recàrrech á la quota mensual y voluntariament més els qui volguessin, ab lo qual se reuniria una bonica cantitat. Altres medis se m'ocorren, que ara no venen al cas. Pero aquest sol qu'he dit, produhiria 3.000 duros al any, sense adonarsen.

Una secretaria d'un secretari y un ó més escribents, segons les necessitats, ab feyna continua de tota mena (que no'n faltaria), pagats la meytat ab el producte de lo que's recaudaria, y l'altre meytat ab lo que proporcionalment darien els periódichs de Catalunya, ja que aquests rebrien de la Secretaria notícies del moviment carli, etz. etz.

XI

Y si'm diéu: ¿aixó es triomf? Jo vos contestaré, bon amich, lo següent, ab lletres grosses: **Aixó és treball, aixó és organització, aixó és vigilar tots, aixó** (si se saben destinar les coses á les dots de cadascú) **és ciencia y tot alló que vos me déyeu.**

Y el qui té treball, organització, vigilancia, ciencia, etz. etz., **aquest té el triomf.**

¿Per què triomfa en Cambó? Perque treballa. ¿Per què'l seu grupu domina? Perque té organització. ¿Per què la seva influencia? Perque té astucia. ¿Per què embesteix les qüestions més delicades en el Parlament? Perque té murrieria pera vorejarles sense caure.

El qui negui aixó, és tonto; el qui aixó no vegi, és cego: empenyarse en negar aixó, és una tossuderia posada als límits de la imbecilitat.

Les cosses s'han de dir pel seu nom, ó no dirles.

Manera de guanyar la partida á n'en Cambó? Ser més treballador, més actiu, més organitzador, més acientat, més astut, més murri qu'ell.

Y ja ho diu prou aquella sàbia sentència: Deu no més ajuda als qui s'ajuden.

XII

Y vetaquí la contestació á la vostra súplica, senyor comunicant.

Si no he satisfet del tot el vostre desitj, sapiguéu que la vostra pregunta era molt impertinenta; y he contestat no més lo que podia.

Quedém en paus.—REBEC.

Polítiques

«La Bandera Regional» en 1909

Com van veure 'ls nostres lectors, el Sr. Comte de Sant Carles ens diu en una carta que'l R... celebrava la nostre idea de publicar desde'l prò-

xim primer d'any, en castellá LA BANDERA REGIONAL, puig aixís podríem prestar més grós servey á la Causa de la Tradició.

Creyentho també aixís, perxó publicárem en castellá l'Almanach, que á fora de Catalunya ha tingut tan bona acullida.

Deu ens ajudarà—deyem—com fins ara en els nostres propòsits.

Y també ens hi ajudarán els nostres amichs de Catalunya, tants en número y tant entusiastes. Perque lo que és d'ells no'ns en volém despedir pas, no. Som carn y carn, unglá y unglá, cor y cor...

La nostra «BANDERA» ab llengua distinta y notablement reformada, serà la «BANDERA» de sempre.

Per amor als nostres germans de fora Catalunya, y en atenció als alts fins que 'ns guien, els bons carlins catalans la estimarán com estimen á aquesta que 'ls ha parlat fins ara ab la llengua dolcíssima de Ramón Llull, de Verdaguer y de la nostra mare. No obstant, pera fer més íntim nostre contacte ab els carlins catalans, encara volém lligarnos mutualment ab altra cadena semblanta. Farém sortir una nova publicació catalana, que 'ns parli de Deu, de la Patria y del Rey en la llengua dolça que Deu ha posat als llavis nostres. Y en aquesta publicació nova si'n dirém y farém de coses!

Vam dir als nostres lectors també, en el número passat, quina havia sigut l'acció desenrotllada per nosaltres en aquests dos anys que portém de vida. Y aquesta acció, afortunadament, ha estat feconda.

Pel camp nostre hi há en cada carlí un valent regionalista. La Autonomia es l'arma d'avuy, la arena del día. Hem de baixarhi. Y hi hem baixat hi ha baixat tothom. Hem tirat decididament per Catalunya, y els nostres, que saben hont tenen la mà dreta, han viugut en pés cap á les vies de la veritable regeneració.

A la Solidaritat hi hem portat no sols el nostre esforç, sinó el de molts. Quan casi tothom estava quiét y indecís, nosaltres, al saber el criteri elevat de nostra Autoritat més elevada, vam donar el mot d'ordre y tothom va veure la nostra decidida intervenció. Y la Solidaritat ha sigut camp ample per la propaganda carlista, nosaltres respectats de tothom, menys dels enemichs de la Solidaritat, y els carlins de bracet ab Catalunya. De la nostra intervenció en els Aplechs y en tot acte esplendent de la Comunió nostra, que'n respongün els carlins.

Perque 'ls nostres amichs—y fins els enemichs—ja s'ho creuen, ja, que tenim arrels en el poble. Però si vegessin tots els indrets, com nosaltres; si llegissin els centenars de cartes que'ns han vingut de tots indrets de Catalunya y vegessin lo que'ns diuen; si estessin en totes les interioritats com nosaltres, veurien el per què d'aqueixa influencia de «LA BANDERA REGIONAL». A totes hem contestat, á tots hem dit llealment nostre parer, á tots hem aconceillat sempre el sacrifici del amor propi en l'altar sant de la nostra Causa; y ab tots hem sigut justos, sincers, franchs, empleyant nostra poca ó molta influencia pera'l bé del partit y dels ideals. ¡May hem fet servir la nostra ploma pera abrandar passions y humillar á cap persona!

Peró no'm cansaré may de repetir una, cent, mil vegades, la mateixa cansó:

Siguém sempre actius. No badém. Suém, prediquém, lluytém, femnos sanch, caiguém. La lluyta és vida, la vida és força, la força és victòria, és triomf. Jamay parats, que Deu ens veu, la Patria ens crida y el R... ens mira.

Tinguém tacte y sentit polítich. Si no som llestos, ens la pegarán per devánt; si no som astuts, ens la pegarán per darrera. Y caiguém de nas ó de clatell, ben caiguts serém...

ELECCIONS DE
BARCELONA

LA SABA DEL AMOR

—Que l'amor patri ens ajunt
ara tot rencor deixem.

Quan la Patria no perilli,
llavors, ja'ns barallarem.

**

Y aquest tacte y sentit polítich va á posar en práctica més y més LA BANDERA REGIONAL en el vinent any de 1909. Aném á barallarnos fortament y á retar als enemichs més formidables del Carlisme en ses propies trinxeres.

Aquí á Catalunya, enfortint el terror guanyat al enemich, farém obra patriòtica y positiva. Cap á les altres regions, hont els enemichs son més forts, anirém fent obra de conquesta.

Ja estém montant el cos de Redacció pera entrar en batalla. Que'ns ajudin els amichs, que á nosaltres, contant ab ell's, no'ns mancarán forces ni voluntat ni esperit de sacrifici.

REBEC

ACUDITS

*La propiedad es un robo
diu en mitins l'orador;
y posa al front de sos llibres:
Es propiedad del autor*

Quan cridas á en Pep Trencat
ets poch menys que un mentider;
donchs á dir la veritat,
veig al Trencat ben sencer.

—Será cego aquell que veu?

—¡No!

—Donchs ara t dich que sí,
perque allá hi ha un lerrouxista
que, sent cego, veu... molt vi.

JOSEPH R. Y SERRA

¡No'm mateu!

Ab motiu de ferse en castellá LA BANDERA á primer d'any nou, ha caigut sobre meu una pluja de protestes que m'aplana.

Fins avuy en porto rebudes 230, y totes elles m'honren sobremanera. Fins aquelles que'm diuen el nom del porch son un titol de gloria pera mí.

¡No sembla sinó que s'ensorri Catalunya! ¡Ni que'l Carlisme, per aquest sol fet, anés de dret á la desfeta!

¡No n'hi ha per tant, amichs, no n'hi ha per tant!

Les vostres protestes, son, á la fi, un gran triomf de LA BANDERA. Es la prova més patenta de que l'estiméu, de que la feyna que ha fet ha sigut grossa, de que vos ha ficat al moll dels ossos l'amor intens á la nostra terra, de que ha desperatat en vosaltres enérgies adormides, de que vos ha fet trebassadors y actius. ¡Jo vos agraeixo aquestes protestes com una felicitació grandiosa y inmerescuda al meu treball de dos anys! Gracies, gracias mil vos dono de tot cor.

Mes vull contestarne dues que, si son també una apologia á la meua humil persona, gloriosa fins... al 31 de Desembre próxim, porten un apéndix que vull fer remarcar aquí.

L'una és d'un suscriptor, individu d'una Junta de districte, qui'm diu: «Fa dos anys que soch suscriptor y no he pagat may, (desgraciadament son algunes dotzenes els que'm tracten aixís) y estich disposat á no pagarvos si feu LA BANDERA en castellá».

¡Home! L'ensabonada que'm doneu després, vos la agraeixo, però'm debeu 12 pessetes, y vos

les damanaré (cosa que no he fet fins ara á ningú) á primers d'any, si no'm paguen, ab lletres de motllo y en lengua de Cervantes. El dos anys de catalá me'ls deuréu, y si no'm paguéu, vos, que sou propietari, no aniréu del llit al Cel, vos ho juro...

L'altra protesta és colectiva. Primer, els firmants no'm deixen bó pels gats á truco de dir-me ilustre escriptor, l'home de la Catalunya carlina, el vident, el Cambó de's car'ins, el qui ha tractat ab mes justesa y claretat els assumptes nostres, y altres dues dotzenes de respallades que, si agraeixo de bon cor, no'm posen cap bifftech á la taula. Y acaben dientme que tots els 70 estudiants que llegeixen LA BANDERA, protestarán colectivament el día 1.er d'any al arribar á ses mans el 1.er número en castellá, y'm será retornat per correu el setmanari com un acte de desagradó vivíssim...

Amichs, jo vos estimo molt, molt. Aixís vos vull jo: aymants de Catalunya y de la vostra llengua; regionalistes fins á la exageració; capassos de protestar quan vos sembli que hi há qui abandoni el camp de la lluyta... A veure si l'energia que gasteu ab mí, la gastéu també ab «Ausetania», que, escrita no més que pera vigatans, vos parla en castellá, com vos hi parlará á vosaltres y á tots els demés espanyols LA BANDERA en l'any próxim...

Y jo vos recomano, amichs, que llegiu «Polítiques» d'aquest mateix número, y veuréu qué és lo que farém, ajudant á Deu, en l'any próxim. Veuréu com LA BANDERA vos dará lo que més estima una mare: el seu fill. Y vos el dará ben catalá, ben vostre, ab el mateix esperit, ab la mateixa sanch, ab el mateix valor y activitat y sensatesa de la mare.

Y la mare, LA BANDERA que tant vosaltres heu estimat, anirá á batres lluny, lluny ab els enemichs de Catalunya, ab els que la insulten, ab els que la befen, ab els que la tenen oprimida y la odian á mort. Y á n'aquestos enemichs, hem de parlarshi en castellá pera que'ns entenguim; y en castellá'ls dirém lo que Catalunya vol, y lo que Catalunya's mereix, y lo qu'ella's pendrà si no li donen...

Y aquest nostre sacrifici—sacrifici de suors y alhora de butxaca—no ha de mereixer de vosaltres cap protesta, sinó una paraula encoratjadora que empenyi més nostra ferma voluntat cap al noble ideal que perseguim...

Y ara, un abraç carinyosíssim á tots els 230 protestants.

R.

Al nostre R...

Poesia llegida en la vetllada que's celebrá á Banyolas ab motiu de la festa de Sant Carles y de la inauguració de la «Joventut Carlina».

Vením á festejarvos, avuy qu'es vostra festa; vením, per esplatjarnos en franca germanor; vením, pera acotarne al vostre enfront, la testa, rendintvos homenatge d'amor, ferma protesta que brolla ben sencera del fons del nostre cor.

Vením, gentil R... nostre, per dirvos ab certesa, que prou ne serém sempre constants y resoluts, per treballar sens treva sobtant tota escamesa, per Deu y per la Patria, pel Rey ab gran fermesa, per engrandí y fer fortes les nostres joventuts.

La fé que á tots alena, no esdevindrà impotent y ens sentirem ab forces pera vencer ó morir; enfront les feres lluytes, serém la gent valenta que donará'l coratge la més ardida empenta al enemich que tracti de feros preterir.

Y si's desboca iradà la famolenca fera bramant aixordadora, llavors ab cor seré, llençantnos á la lluyta, pendrém nostra senyera, y á defençarla sempre; jamay tornar enrera ¡Oh santa valentia, morir per nostra fé...!

FRANCISCA TORRENT DE FIGA
Banyolas 29 de Octubre de 1908.

Comentaris

(Sobre l follet «Lo de Francia»)

III

Diu l'autor del follet: *si la Unión intentada con tan generoso esfuerzo no cristalizó, no fué, en realidad de verdad, sino por la cuestión dinástica; atribuirlo á diferencias religiosas, es hoy un lugar común pasado de moda.* Prescindint de que aqueixes paraules venen á dir, en últim resultat, qu'els carlins preferím Don Carles á Deu, error que per ser tan garrafal ni val la pena de refutarlo, es evident que Mossén Solanas ens ensenya el disbarat de que entre l'esperit lliberal que informa la *Constitución política de la Monarquía española* y l'esperit católich que serveix de fonament á la *Monarquía tradicional* no hi ha cap diferencia religiosa, ja qu'afirma que l'únich obstacle qu'es va oposar á l'Unió, va ser la qüestió dinástica. ¿Qué hi dius, lector, á n'aixó?

«Aquí—continúa dient—donde en un siglo hubo tres guerras y no pocas conspiraciones, no se puede llamar cuestión secundaria la cuestión política; de hecho, digase lo que se quiera, es la fundamental». Examiném aquestes paraules.

Que la qüestió política és *fundamental*, hi estich conforme: però no en que no sigui *secundaria*. Per mí, la paraula *secundari* es terme qu'expresa relació de tal modo, que pot una qüestió ésser fonamental *en sí* y secundària, al mateix temps, en relació ab un altre; ó en altres termes, no és lo mateix *secundari* qu'*accidental*, perque lo primer pot ser fonamental, no lo según, y, per lo tant, d'aquest s'en pot prescindir sempre, mentres que d'aquell sols en el cas en que existeixi una altre qüestió que li sigui *principal*.

En aquet sentit, entench jo que la qüestió política és, en Espanya, fonamental en sí y secundària en quant diu relació á n'el problema religiós; de tal modo, que crech que si fos possible (no ho es) resoldre aquet sacrificant la part política, deuríem ferho, per la sola rahó de ser aquesta una qüestió *secundaria*.

Pro, és el cas, lectors, que Mossén Solanas no usa aquesta terminologia; per éll lo *secundari* és lo *accidental*, ja que dona aquella paraula com á oposada á la de *fundamental*, y en aquest sentit, clar está, jo no puch admetre que la qüestió política, *digase lo que se quiera*, es la fonamental y que, com á conseqüencia, la religiosa sigui secundària. Precisament perque hi varen haber tres guerres y no poques conspiracions en el sigle passat crech jo, com tots els escriptors imparcials, qu'el plet qu'es tractava de fallar era el mateix d'avuy ó siga ¿ha d'animar la marxa de la nació l'esperit católich ó el lliberal? Aquest ha sigut, és y será, Mossén Solanas, el problema principal.

Y si vol una prova ben palpable, aquí vá: Suposo estaré enterat de que el desvetllament carlí qu'es manifesta, per tot arreu, d'un quant temps á n'aquesta part, ha donat un bon xich que parlar á la premsa lliberal. Donchs bé: *La Epoca* y *El Universo* (dinástichs dels ferms) han tractat de buscar la causa qu'expliquéu aqueix fenomen y ¿sab ahont l'han trobada?, donchs, en la política sectària dels governs lliberals. De modo que dos diaris dinástichs, católichs á la seva manera, que

reconeixen, *sin segunda intenció*, la *Monarquia reinante*, afirmen implícitament qu'el ressorgiment carlí està en rahó directa del sectarisme governamental, ó siga: que lo que dona forces á n'els carlins és, principalment, els sentiments catòlics que bategan en sos cors.

Qu'es desenganyí, Mosséu Solanas; la qüestió política, tot y sent fonamental, sempre estarà subjecte á la religiosa de tal manera, que jo m'atreveixo á afirmar qu'el cop més fort y més certer qu'es podria donar á n'el partit carlí seria qu'els governs de la restauració fessin política *netament* catòlica.

«La Unión catòlica ó no significaba nada ó era unió política. La historia de los Congresos católicos es una prueba de que era ella la principal». ¡Fer servir l'unio catòlica de cobertora per la política! No hi fem comentaris, en aixó.

«Es necesario arraigar el sentimiento monárquico tan español, reconociendo leal y sinceramente, sino por convicción, por necesidad, la Monarquia reinante y reconocerla sin segunda intenció, con aquella suerte de fidelidad que conviene al pueblo cristiano.»

«Sin esto la unió tan anhelada, ó no será ó será estéril». Comentari: ab motiu de la carta «quos imper», qu'enviá el Papa Lleó XIII al Cardenal arquebisbe de Toledo, tingueren els Bisbes espanyols una reunió en 29 de Juny de 1903, en la que acordaren:

d) *No entra en el ánimo de Su Santidad ni tampoco se proponen los Prelados presentes formar un partido político: f) la unió de los católicos no requiere la fusión política de los mismos».*

Es un hecho á todas luces visible que el anarquismo no tiene fronteras, diu Mosséu Solanas. Es cert, pró ¿qui les hi ha destruí? ¡Ah! Si no hi haguessin tants catòlics-lliberals, Mosséu Solanas, que fan de puntal á n'els governs que prediquen llibertat absoluta; si tots eis qu'es diuen catòlics complissin ab sos debers, tal volta l'anarquisme en tindria encara de fronteres; si han trontallat y caigut, caigui també tota la responsabilitat sobre els autors y els que ab la seva apatia han sigut complix; nosaltres en tenim la consciencia molt neta perque hem fet tot lo qu'ens tocaba.

MANEL PUIGREFAGUT

(Seguirá)

L'Ampechs

La candidatura solidaria qu'hem de votar en les próximes eleccions de diputats á Corts per Barcelona, és la següent.

- D. RAMÓN ALBÓ Y MARTÍ.
- D. JAUME CRUELLS Y SALLARÉS.
- D. FRANCISCO LAYRET Y FOIX.
- D. FRANCISCO SUÑER Y CAPDEVILA.

Aquesta és la candidatura de Solidaritat Catalana posada enfront de la d'en Lerroux, l'enemich mortal de Catalunya.

*

Que hi há catòlics que hi arrufarán el nàs? Ho crech. Mentres la votin, que l'arrufin tan com vulguin.

En primer lloch, la votarán els del Comitè de Defensa Social, que son la quinta essencia de la gent escrupulosa.

Lo qual els honra.

Que no la votarán perque hi ha en Layret y en Suñer y Capdevila?

Vaya si la votarán.

Y siuó, veyémho:

*

Tinch á la vista uns telegrames enviats pel Comitè de Defensa Social, que diu aixis, l'un:

«Mayordomo mayor de Palacio.—Granada.—El Comitè de Defensa Social ruégale eleve al Trono su respetuosa, pero enérgica representación, contra el programa del jefe del partido liberal que, anunciando la secularización de los cementerios, la enseñanza laica, el matrimonio civil y la reproducción del proyecto de ley de asociaciones, ofende los sentimientos y creencias de la inmensa mayoría de los españoles, y amenaza la pública tranquilidad contra los intereses de la religión, de la Patria y de la Monarquia.—El presidente, Luis de Dalmases.—El secretario, Cayetano Pareja».

Donchs, bé. El jefe del partit lliberal, contra qui protesta el Comitè, és el pare den Lerroux, á qui pretén fer diputat per Barcelona, ó per Valencia, pera contrarrestar el moviment catòlic barceloní el dia de demá, y engegar sobre nosaltres les seves kábiles com quan el mitin de les Arenes.

Y el Comitè, que pensa ab el cap y no ab els peus, votará contra en Lerroux, aliat den Moret, posant en concordancia el seu vot ab el telegrama transcrit.

O aixó ó farsa pura.

*

Pera major abundament, aquí va el segon telegrama del «Comitè de Defensa»:

«Segismundo Moret, diputado á Cortes.—Madrid.—Los católicos españoles lucharán contra su programa de Zaragoza con el mismo entusiasmo y constancia con que nuestros antepasados combatieron en esa heroica ciudad y en toda España hace un siglo á los soldados de la Revolución Francesa, cuyos principios, hoy desacreditados, pretende implantar entre nosotros. Por los buenos españoles recoge el reto de Vucencia á la Nación el Comitè de Defensa Social de Barcelona.—El presidente, Luis de Dalmases.—El secretario, Cayetano Pareja».

A n'aquest telegrama, valent y enérgich, crú y expressiu, seguirá l'acció més decidida y práctica.

Y comensará lluytant contra en Moret, y contra el seu aliat, en Lerroux, llensantlo de la nostra terra, no consentint que may més la representi.

O aixó, ó el reto llensat contra en Moret és... agua calenta.

Peró no. El Comitè, que ha llensat el reto ab ganas de portarlo á cap, votará als solidaris; perque si algun escrupol tingués, l'hauria consultat ab el qui millor pot traurels del dupte.

Y aquest ja sabem com pensa en aquest assumpte de les eleccions.

*

Peró per si algun soci del Comitè fos tan terch, li diria: Es veritat que en Layret, en teoria, és tan sectari y antireligiós com en Lerroux; peró en Layret té la ventatja grossa, de que demá ens concedirá el dret de cridar contra'l programa ateu den Moret, mentres en Lerroux ens enjegara les seves kábiles y...algun tiro de passada.

A quins arguments no és fácil que hi constestín els dels «Comitè»

Y com que no votar als solidaris, es tant com dar un vot a n'en Lerroux, d'aquí que afirmi que: ó els telegrames del «Comitè» son camama pura, ó están tocats del últim pis.

Y me'ls estimo massa pera creureho.

*

Y finalment, no'n tinguin tants d'escrupols. Sinó, els diré que's posin d'acort ab el Cabildo de Saragossa, que va rebre, sota talem, á la porta del temple del Pilar, á n'el Sr. Moret no fa molts dies.

¡Y ara el «Comitè» li llensa un reto!

*

Ja és oficial la candidatura per Valencia de nostre estimat amich don Manel Simó y Marin.

Entre'is nostres d'allá és gros l'entusiasme; y si, com és d'esperar, tots els catòlics el voten, no duptém del seu triomf.

L'altre candidat, solidari, és el senyor Escuder, conegut valencianista.

Me sembla, donchs, que si cap altre candidat s'hi interposa (que no ho creyém) en Lerroux se'n veura un bull, per més que l'apoyin en Blasco, en Moret, en Melquíades Alvarez y en Canalejas.

Potser no li valdrá ni l'haverlo declarat *candidato nacional*.

*

Protestém fermament de la crónica calumniosa que'l senyor Cárdenas estampá en *ABC*, contra les persones de Don Carles y Don Jaume.

Y aquesta protesta la unim á la de nostres amichs madrilenys, que han fet saber á la redacció de *ABC* que no estaven disposats á tolerar aquestes calumnies imbécils.

*

Tenim la satisfacció de participar á nostres lectors que l'ilustre delegat de Don Carles, senyor Barrio y Mier, segueix en millor estat de salut y que, encara que poch á poch, aviat podrà reanudar ses tasques.

*

Llegeixo aquest anunci curiosissim: és tota una historia del cacich de Mataró:

«Argentona:

Se vende una bonita y espaciosa casa torre situada en el mejor punto del paseo. Su dueño piensa retirarse á causa de los fracasos sufridos en su pretensión de moralizar el asqueroso y repugnante caciquismo que reina en aquel distrito. Informará D. Gustavo Saborit, Fernando, 30, 3.º.»

Com s'ha de veure aquell districte desgraciadíssim: á la vergonya pública, fins en els anuncis.

Encara que una gran part del districte no's me'eix pas altra cosa que un Moret.

*

El dia de la Purissima, la Joventut Carlina de Sarriá celebrarà una gran vetllada literaria-musical, en la que farà'l discurs de fondo el nostre estimat amich y col·laborador senyor Puigrefagut.

*

El Centre Carlista de Sant Feliu de Llobregat té son nou domicili á la Carretera, número 41.

*

Saben qui será, ara, el tercer candidat que votarán els lerrouxistes? El marquès de Gelida.

Y ¿qui és el marquès de Gelida? Eis lerrouxistes no ho saben, ni' coneixen, ni sabien qu'existís. Pero ho sabia en Sol y Ortega. Y ho sabia perque, segons se diu, en Sol és el seu advocat; ó millor dit, el marquès de Gelida és l'advocat den Sol.

Perque no se sab qui és més advocat: si el qui dona concells, ó el qui dona... quartos.

*

Jo ja'ls faria el retrato del marquès de Gelida, peró s'hi oposa la meva consciencia.

Vostés, no'l votin; résinli un Pare nostre, que prou necessita la gracia del cel, l'infelís.

No és prou grossa la seva desgracia, que ara en Sol el vol posar á la picota pera que tothom sàpiga el marquès de Gelida qui és.

Ara tothom sabrá qui és, y ja n'hi havia prou ab que poch sabessin qu'és un desgraciat... carregat de pessetes.

Don Manel Vilar Cabanas

Ha mort á Torelló el qui fou entusiasta tradicionalista, don Manel Vilar Cabanas.

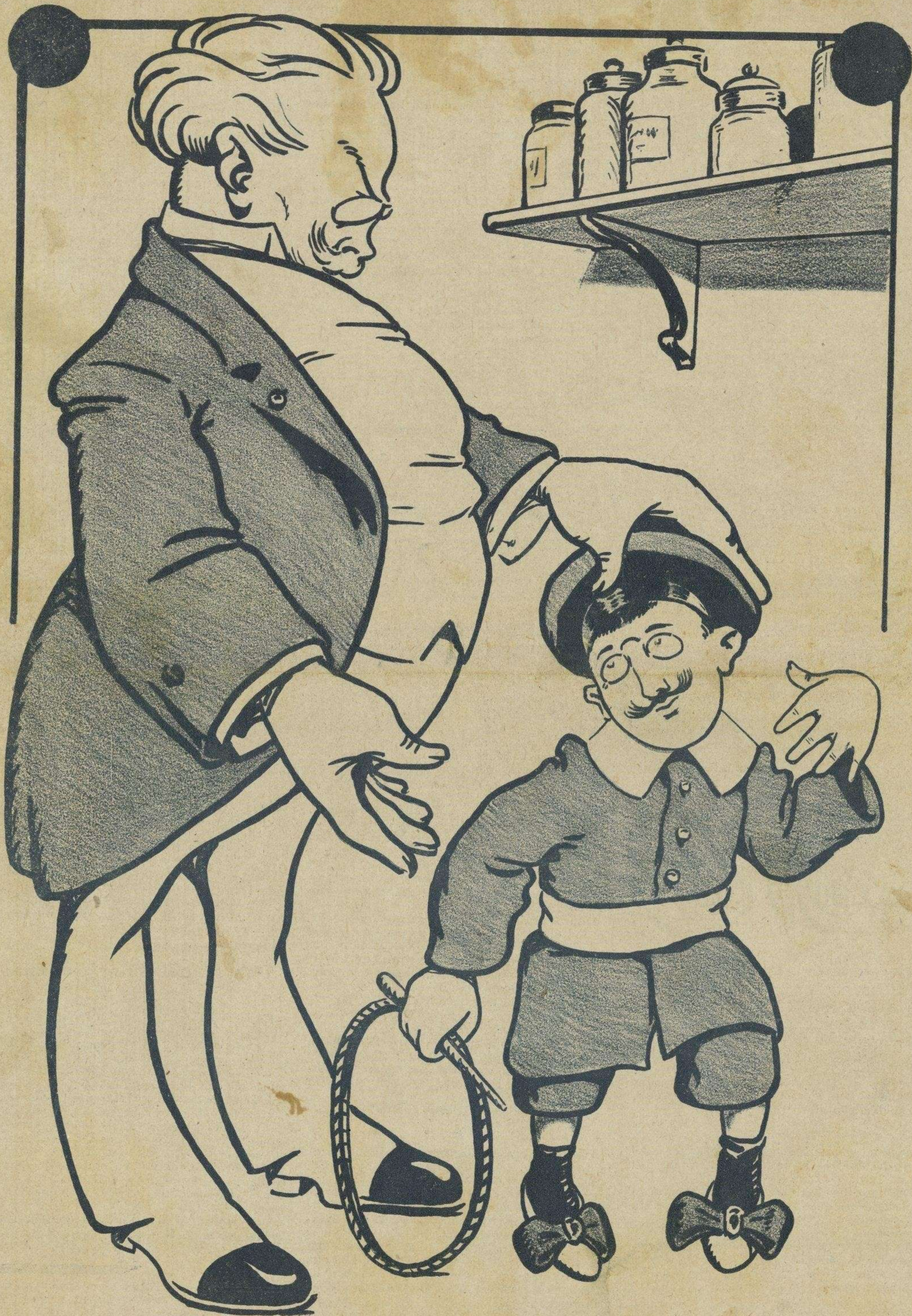
Fervent catòlich y d'intel·ligencia clara, éll havia influít poderosament en la política local; sent de notar la seva direcció en aquelles eleccions memorables en que lluytaren fortament els candidats Srs. Duch de Solferino y Marqués de Palmerola.

La seva brillant posició social li permeté sempre una independencia de criteri, sempre recta, que posá al servey de la bona Causa y dels interessos del seu poble.

Ha mort jove, deixant en el major desconsol á sa dignissima esposa, donya Ramona, y als seus fills, á quins acompanyém en el just dolor que'ls appena.

Que Deu tingui en la gloria al qui fou nostre benvolgut amich. R. I. P.

J. R.

UN FILL CAVILÓS

—Papá: Jo, ezent católich, apoztólich y monárquico, no puch votar á n'en Lerroux, perquè ¿y zi un día enz inzendiéz la botiga?